

*Ringstaart Blauwe Kiekendief op de Neterselse Heide,
27 maart 2025 (Jos van Gool)*

Blauwe Kiekendieven op slaapplaats Groote Heide in twee winters

Robbert van Hiele

Net als twee winters geleden ben ik verschillende malen op de Groote Heide geweest om te zien of er nog steeds Blauwe Kiekendieven slapen. Wat een enorme lap grond is het toch. Elke keer vraag ik me weer af of ik wel echt alle individuen heb gezien. Regelmatig sta ik ook weer helemaal aan een andere kant te wachten, wat dichterbij de vorige slaapplek maar dat heeft geen enkele zin. De slaapplekken variëren zo sterk. Ik sta er altijd net iets te ver van af maar gezien de erg constante aantallen door het seizoen heen is het misschien, hopelijk, waarschijnlijk toch vrij betrouwbaar.

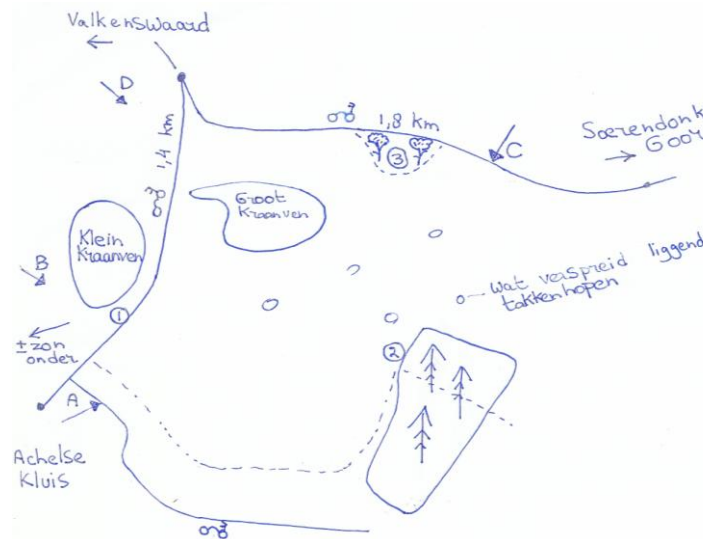
Methode

Het gebied

Op het kaartje zie je dat de afstand tot de vliegende Blauwe Kiekendieven makkelijk een kilometer kan zijn, soms wat meer (tot 1,5 kilometer) en soms wat minder. Als ik geluk heb vliegen ze vlak langs. De plekken waar ik heb gepost zijn met een cijfer aangegeven. Onhandig is dat ze elke keer weer van andere richtingen binnen komen vliegen. Die invliegplekken vind je op het

kaartje met een pijl en een hoofdletter. Ze zijn daardoor zo enorm makkelijk te missen vooral omdat de vuistregel is dat ik altijd aan de verkeerde kant sta te posten.

Dit betekent dat ik echt heel erg moet blijven opletten. Continu scan ik de horizon met de verrekijker en dat levert af en toe een uit de verre verte aanzwevende Blauwe Kiekendief op. Altijd weer een magisch gezicht.

Groote Heide met aanduiding van de telposten (1-3) en invliegplekken (A-C) met vliegrichting (pijlen).

Tellen op de slaapplaats

Voor wie het interessant vindt: in april 2023 stond er al een [Blauwe Kiekendief-artikel](#) in de Blauwe Klauwier van mijn hand. Maar voor wie dat niet meteen erbij pakt, nog even een lijstje met feiten die te maken hebben met Blauwe Kiekendieven en slaapplek. Je kunt de "feiten" in je achterhoofd houden als je ook eens naar een (mogelijke) slaapplek gaat kijken:

- Slaapplekken zijn hoogvenen, natte heidevelden, rietvelden, kwelders, braakliggende akkers.
- De vogels op de slaapplekken komen vaak uit Scandinavië en Rusland.
- Hun jachtgebieden liggen binnen een straal van 15 kilometer.
- Vrouwtjes zijn groter dan mannetjes.
- Vrouwtjes komen vaak eerder op een slaapplek aan (behalve bij mij dan).
- Vrouwtjes worden vaak ringtail of ringstaart genoemd aangezien je nooit zeker weet of het een volwassen of bijna volwassen vrouwtje is of een eerste winter mannetje. Zeker niet wanneer je op zo'n hopeloze afstand staat als ik en de zon recht in je gezicht schijnt.

- Elke nacht veranderen ze van slaapplek. Vaak wel steeds in ongeveer hetzelfde gebied.
- Op veel plekken in Nederland schijnen hun aantallen per nacht erg te variëren. Bij mij is dat weer helemaal niet zo. Het is juist buitengewoon constant door het seizoen heen.
- Mannetjes zijn wendbaarder en daardoor beter in staat andere prooien dan muizen te vangen. Vogels bijvoorbeeld. Veldmuizen zitten ruwweg meer in het westen en noorden van het land en dat betekent dat je daar meer vrouwtjes treft op slaapplekken. Ook veel grotere aantallen slapers trouwens. Tot wel 60 individuen.
- In het oosten van het land (dus bij ons) slapen juist meer mannetjes. Waarschijnlijk worden die door de grotere vrouwtjes uit het noorden en westen verdrongen richting ons oosten.

In de Sovon [handleiding](#) voor het tellen van slaapplekken van Blauwe Kiekendieven staan verschillende tips en feiten. Ik neem er enkele over en geef bij sommige aan of dat ook bij mij het geval was.

Slaapplekken van Blauwe Kiekendieven worden vaak jarenlang gebruikt, soms tientallen jaren. Dat weet ik nog niet, ik tel pas mijn derde winter maar voorlopig klopt het.

Ze komen meestal solitair binnen. Klopt maar soms schelen ze maar enkele tientallen meters.

Het aanvliegen is vaak op boomtophoogte Klopt.

Op zonnige dagen komen ze vaak later. Dat lijkt te kloppen.

Vogels die vroeg arriveren foerageren vaak nog op de slaapplek of gaan nog ergens een tijdje zitten. Ze vliegen regelmatig nog wel wat rond. Maar om dat nou foerageren te noemen gaat wat ver. Het lijkt er inderdaad op maar betekent niet zoveel. Er is op de heide in de winter tegenwoordig immers amper eten te vinden. Wat zeker klopt is dat ze soms al een hele tijd voor zonsondergang ergens hun veren poetsen of wat voor zich uit zitten te staren.

Tegen de zon inkijken heeft als voordeel dat inkomende vogels als silhouet veel beter zichtbaar blijven. Aha, stond ik toch niet zo dom, deed ik het onbewust goed.

Dan nu over naar mijn cijfers. Bij het weer zie je vaak windstil staan. Waait het dan nooit in de winter? Ja wel, hoor. Maar dan heb ik geen zin om te gaan. Ik ga er maar even vanuit dat dat geen invloed op de cijfers heeft. Wie het leuk vindt om dat te checken mag de volgende winters met

sneeuw en harde wind gaan posten. Het lijkt me heel interessant om dan de cijfers naast elkaar te leggen.

Ringtaart Blauwe Kiekendief op de Gastelse Heide, 12 maart 2022 (Jules Andela).

En nog een klein dingetje: ik kom er achter dat ik soms vrouwtje zeg en soms ringtail. Dat ik niet consequent ben, vind ik zelf niet zo erg. Het doet mij (ons) realiseren dat wat ik gemakshalve voor een vrouwtje Blauwe Kiekendief houd niet persé ook een vrouwtje hoeft te zijn. Het kan een eerste-winter mannetje Blauwe Kiekendief zijn die nog geen tekenen van rui vertoont richting volwassen klee. Pas tijdens de lente van het tweede kalenderjaar zal de rui voor hem aanvangen.

Resultaten

Winter 2023/2024

Telling 1: 17 december 2023. Zon onder om 16.29 uur, grijs, weinig wind.

Totaal: 3 mannetjes en 1 ringtail.
15.30 uur, al 1 mannetje tp in heide
16.00 uur, 1 ringtail en 2 mannetjes kwamen aanvliegen
16.28 uur, laatste moment dat ik nog een Blauwe Kiekendief vliegend zag

Bijzonderheden. Tussen 16.00 en 16.28 was er sprake van een gezamenlijk rondvlucht. De vogels vlogen erg hoog, mijn schatting is tussen 100 en 150 meter hoog. Dit als ik aanneem dat de bomen in het bos tussen de 25 en 30 meter hoog zijn. Vooral de mannetjes vlogen gelijk op en het hoogst. Het vrouwtje cirkelde er onder, soms recht eronder soms wat verder van de mannetjes verwijderd.

Dit is de enige keer in drie jaar tijd dat ik ze geluid hoorde maken. Geweldig om mee te maken. Een soort krr-krr-geluiden (beetje kramsvogel-achtig om er maar een naam aan te geven). Ik weet niet of het een mannetje of het vrouwtje was. Het geluid klonk als [deze opname](#) op Xeno Canto. Bij de opname staat alarmroep maar die term lijkt me niet juist. Zoals bij zoveel websites

maken de gebruikers zelf de inhoud. Dus die termen hoeven niet te kloppen. Het moet een soort contactroep zijn geweest maar wat ze ermee wilden uitdrukken?

Ringstaart Blauwe Kiekendief op de Gastelse Heide, 12 maart 2022 (Jules Andela).

Datzelfde geluid wordt ook genoemd bij de prooioverdracht van het mannetje aan het vrouwtje. Maar het vrouwtje schijnt dan een hoog klee-geluid te maken, dat heb ik niet gehoord.

Elkaar aanraken of klauwen in elkaar heb ik allemaal niet gezien. De mannetjes hoog en het vrouwtje laag, vlogen een soort van samen. Toch heb ik op geen enkele manier gezien dat ze zich van elkaar bewust waren. Wel nam ik in de vlucht van de mannetjes regelmatig een wat trage, vreemde vleugelslag waar. Een soort dansende vlucht die ik ook wel bij de Havik, de Buizerd en de Wespindief heb gezien. En die ik associeer met baltsgedrag.

Telling 2: 18 januari 2024. Zon onder om 17.02 uur, zonnig, net onder nul.

Totaal: 1 mannetje en 1 ringtail.
16.00 uur, vrouwtje, kwam ongeveer uit het westen.
16.30 uur, mannetje, kwam uit WNW.
17.16 uur, laatste moment dat ik nog een Blauwe Kiekendief vliegend zag.

Bijzonderheden. Het vrouwtje leek een volwassen vogel. De onderkleur van de buik en borst leek meer wit/licht dan geelachtig-bruin. De ondervleugel had veel licht- en donker-contrasten. Bij goed zicht had ik de meer druppelvormige tekening op de borst moeten kunnen zien in plaats van de meer dun gestreepte tekening van jongere vogels. Maar helaas.

Ringstaart Blauwe Kiekendief op de Gastelse Heide, 27 januari 2024 (TH).

Ik zag de vrouwtjesvogel opeens boven de heide in het westen. Leek even te jagen, was kwijt en even later dicht langs mij en toen weer kwijt. Niet in het gras zien duiken naar de definitieve slaapplek. Er was geen interactie met het later binnenkomende mannetje.

Het mannetje kwam uit de richting van de Tongelreep waar ik weleens mannetjes heb zien jagen overdag. De vogel maakte een heel kort rondje en ging daarna op een tak een half uur veren poetsen. Daarna bleef de vogel wat rond kijken tot zeker zonsondergang. Ging om 17.05 uur vliegen. Vloog ver van me weg en ging in een boom zitten op 4 meter hoogte. Voor mij is dat een gek gezicht, een Blauwe Kiekendief in een boom. Om 17.16 uur verdween de vogel in de heide na een kort rondje.

Telling 3: 17 februari 2024. Zon onder om 17.56 uur, zacht (10 graden), windstil.

Totaal: 3 mannetjes en 1 ringtail.
17.19 uur, aankomst mannetje 1.
17.34 uur, aankomst mannetje 2.
18.10 uur, aankomst mannetje 3.
18.15 uur, aankomst ringtail.
18.18 uur, laatste moment dat ik nog een Blauwe Kiekendief vliegend zag.

Bijzonderheden. Het eerste mannetje maakte een rondje en dook om 17.24 uur in

de heide. Het tweede mannetje ging over de heide en ging op een tak zitten op vier meter hoogte. Vloog daarna vrij snel naar een paal op 1,5 meter hoogte. Bleef er zitten, ver weg voor mij tot 17.56 uur. Gevolgd, rondje maar vrij gericht naar slaapplek. Dook op karakteristieke wijze de heide in, steeg toch weer op. De derde keer de heide in leek de definitieve duik. Aangezien ik dit mannetje probeerde te volgen kon ik niet goed om me heen kijken. Er verscheen in mijn beeld opeens een tweede mannetje. Was dit toch dat eerste mannetje of was het een derde mannetje wat net pas aankwam? Het leek even of de rug wat bruiner was. Dan zou het een 2^e of 3^e k zijn maar ik kan me vergissen. Misschien het waarschijnlijkst dat dit toch dat eerste mannetje was wat weer aan het vliegen sloeg. Deze twee mannetjes zaten uiteindelijk heel dicht bij elkaar. Het derde mannetje kwam in rechte lijn aanvliegen. Zwevend, langzaam dalend helemaal naar het oostelijk gedeelte. Direct naar een plek in de heide, weer opstijgen, weer in heide, even weer opstijgen en dan toch weg. In een minuut was alles gebeurd van aanvliegen tot wegduiken. Enorm makkelijk te missen.

Toen kwam om 18.15 uur het vrouwtje, misschien hetzelfde als de vorige avonden. Kwam iets noordelijker als nr. 3 dus tussen 1 en 2 en 3 in. Rechtstreeks naar plek van nr. 3, een rondje makend en gelijk weg de heide in. Maar toen in beeld toch weer een

mannetje. Die zou dan mannetje 3 kunnen zijn. Helemaal zeker ben ik er niet van.

Nog even in het kort, minimaal drie mannetjes, maximaal vijf mannetjes maar ik denk toch gewoon drie. En 1 vrouwtje/ringtail. Dus dan zou het gelijk zijn aan telling 1. En die telling 2, zou ik toch niet lang genoeg hebben gestaan? Want je zag wel, 20 minuten na zonsondergang kwamen ze nog binnen en het was ook zo weer voorbij.

Man Blauwe Kiekendief boven de Groote Heide, 30 januari 2025 (Bjorn Alards).

Winter 2024/2025

Telling 1: 13 januari 2025. Zon onder om 16.55 uur, windstil, zonnig, rond de nul.

Totaal: 2 mannetjes en een ringtail.
16.59 uur, aankomst mannetje 1.
17.05 uur, aankomst mannetje 2.

17.06 uur, aankomst ringtail.

17.10 uur, ongeveer laatste moment dat ik een Blauwe Kiekendief zag.

Bijzonderheden. De vorige winter was ik steeds gaan staan op het fietspad in de buurt van het Klein Kraanven. Het is een relatief drukke plek maar rond zonsopgang wordt het gewoonlijk al snel rustig. Maar het punt is, meestal maken de kiekendieven een rondje in de buurt, als je geluk hebt, maar gaan dan vaak aan de rustige achterkant slapen. Dat is behoorlijk ver weg. Daarom had ik deze middag gekozen voor een andere plek, net voor een dennenbos, in de oostelijke hoek, in een bocht van het zandpad. Iets van het pad gaan staan. Heerlijk rustig. Nog een Houtsnip opgejaagd, een paar Puffers over zien vliegen, een Rietgors en wat Toendra-rietganzen vlogen over. Goudhaantjes en Kuifmezen waren te horen. Een Grote Bonte Specht timmerde in dennenappels.

Het bleek dat ze nu helemaal in de noordelijke hoek aankwamen. Gelukkig dat ik continu scande. Om 16.59 uur zag ik het eerste mannetje. Maar erg kort gezien tot die al snel in de heide verdween. Daarna nog een mannetje om 17.05 uur. Na een klein rondje, ver van mij, gevlogen te hebben, ging hij bovenin een alleenstaande grove den zitten. En een minuutje later kwam er nog een ringtail aanvliegen. Die ging ook op

hetzelfde boompje af. Ik dacht dat zij die topplaats wel ging opeisen maar dat was niet zo. Ze ging op een tak net ernaast, ook aan de bovenkant zitten. Daar zaten ze een paar minuten. Onder de hand scande ik de rest van het terrein. Van links naar rechts en naar de boom met de twee Blauwe Kiekendieven. Na enkele keren kwam ik weer bij de boom, voor de zoveelste keer. Weg! Ai, waar waren ze heen. Ze waren slechts enkele seconden niet gezien door mij. Ze moesten nog ergens rondvliegen. Misschien was dat zo maar ik heb ze niet meer gezien. Ongetwijfeld snel in de heide gedoken.

Telling 2: 25 februari 2025. Zon onder om 18.12 uur, windstil, bewolkt, 8 graden.

Totaal: 2 mannetjes en een ringtail.

16.05 uur: vrouwtje al aanwezig.

17.12 uur: 2 mannetjes arriveren tegelijkertijd.

17.48 uur: laatste moment dat ik een Blauwe Kiekendief zag.

Bijzonderheden. Deze keer stond ik op een andere plek. Bij het fietspad richting Soerendonks Goor. Uiteindelijk ook weer ver weg. Het eerste vrouwtje was al om 16.05 uur te zien. Meer dan twee uur voor zonsopgang. Vloog naar takkenbos en ging daar zitten. Tot 17.10 amper bewogen. Een Zwarte Kraai ging naast haar zitten,

geen enkele reactie, ook niet van de kraai. Er werden geen veren gepoetst of wat dan ook. 1 grote knal van een straaljager. Genoeg om een Blauwe Reiger te laten opvliegen maar bij het vrouwtje was geen beweging te bespeuren.

Om 17.12 uur kwamen 2 mannetjes ook uit OZO. Er zat ongeveer 30 meter verschil en ze vlogen ongeveer over het vrouwtje heen maar die gaf nog steeds geen reactie. Toch steeg ze kort daarna op en vloog erachteraan en landde kort daarna in de heide. Vervolgens heb ik haar niet meer gezien. De mannetjes vlogen iets langer rond maar zeker minder dan een minuut en waren ook weg.

Ringstaart Blauwe Kiekendief bij Spekdonken, Vesseem, 29 maart 2025 (TH).

Rond 17.30 uur waren er toch weer 2 mannetjes in de lucht (dezelfde ws), rondje 1 minuut, en toen weer neer. Eén van de 2

vloog veel hoger en was ik kwijt. Ik nam aan dat die ook weer geland was maar om 17.35 uur zag ik ver weg een Blauwe Kiekendief in een boom zitten op 8 meter hoogte. Was dat die nr. 2 die net nog , hoog, aan het vliegen was. Waarschijnlijk wel. In ieder geval heb ik nooit 3 mannetjes tegelijk zien vliegen. Om 17.45 uur vliegt de boomzitter weg en maakt een rondje, opeens zijn er weer 2 in de lucht. Ze vliegen 3 minuten vrij ruime rondjes, 17.48 uur gedaald en niet meer gezien die avond.

In de omgeving waren 4 Grote Zilverreigers op weg naar hun slaappleats in het Soerendonks Goor. Daarna nog een individu en nog een losse vogel. Grauwe Ganzen gingen naar het water om te slapen, vaak in twee-tallen. Graspiepers waren in kleine groepjes op de heide te vinden, waarschijnlijk rond een slaappleats. Maximaal 10 vogels. Ver weg zong een Grote Lijster en een Houtduif maar dichtbij in de heide gebeurde amper iets.

Telling 3: 10 maart 2025. Zon onder om 18.32 uur, windstil, zonnig, eerst 15 later 5 graden.

Totaal: 2 mannetjes.

18.42 uur: aankomst mannetje 1 en 2.

18.47 uur: geen Blauwe Kiekendief meer gezien.

Bijzonderheden. Dezelfde plek als bij telling 2. Heel lang niks. Ik dacht al dat er geen één meer zou komen. Pas om 18.42 uur dus 10 minuten na zonsondergang zijn er opeens 2 mannetjes in de lucht. Komen zeer waarschijnlijk helemaal van de andere kant. Ik zag ze helemaal niet aankomen. Ze vliegen rondjes rond elkaar als in een soort ballet. Daarna gaan ze op honderden meters van elkaar in de heide zitten. Was dit het? Nee, nummer 2 komt weer tevoorschijn en vliegt naar waar nummer 1 ongeveer verdwenen was. Vanaf 18.47 uur is het echt gebeurd. Deze keer geen vrouwtje gezien.

Overall zingende Roodborsttapuiten om me heen, er vallen wat Graspiepers in en ver weg hoor ik nog de Grote Lijster. Overvliegend zie ik enkele Blauwe Reigers, een Grote Zilverreiger, enkele Grauwe Ganzen en een Casarca.

Bespreking aanvullende literatuur

Muizenetende overwinteraars in Nederland in 2024 en 2025

Het Grauwe Kiekendief Kenniscentrum Akkervogels ([website](#)) heeft een kleine update gewijd aan verschillende aantallen roofvogels en uilen. Ze tellen die sinds de winter van 2012 elk jaar op twee telmomenten namelijk december en februari. Flevoland, de kuststreek van

Friesland, delen van Groningen maar ook vaste gebieden in Noord-Holland, Zuid-Holland, Drenthe, Overijssel en Gelderland zijn bezocht. Niet alle aantallen neem ik over maar dit zijn wat cijfers die ik wel overgenomen heb:

Soort	dec. 2023	feb. 2024	dec. 2024	feb. 2025
Blauwe Kiekendief	91	107	65	26
Bruine Kiekendief	13	14	4	2
Buizerd	768	1024	549	641
Ruigpootbuizerd	8	6	2	1
Torenvalk	257	359	120	67
Velduil	0	2	3	7

De cijfers spreken redelijk voor zich. Het geeft aan dat de ene winter de andere niet is. En dat de lage aantallen veldmuizen hun weerslag hebben op verschillende soorten muizeneters. De Ruigpootbuizerd wordt al veel langer steeds zeldzamer in Nederland dus wat die cijfers aangeven is niet zo duidelijk. Maar de cijfers van Blauwe Kiekendief en Torenvalk zijn overduidelijk. Een flinke teruggang, zeker in februari van dit jaar. Gebrek aan muizen waarschijnlijk. Uit mijn cijfers blijkt het aantal Blauwe Kiekendieven wat minder te zijn teruglopen maar ja, ik heb ook een veel groter aandeel mannetjes. Die zouden volgens de literatuur minder muizen en meer vogels vangen.

Man Blauwe Kiekendief bij het Beleven, 19 februari 2025 (Cor van Pelt).

De Buizerd is flexibel in zijn voedselkeuze dus de achteruitgang is wat minder duidelijk en misschien minder verbonden met de muizenachteruitgang. De Velduil gaat weliswaar vooruit maar in zulke lage aantallen zijn conclusies moeilijk te trekken.

Broedende Blauwe Kiekendieven in Nederland

Raymond Klaassen heeft afgelopen Sovondag in Ede een lezing gehouden over broedende Blauwe Kiekendieven op eigen bodem. Hij vertelde dat hij tien jaar geleden nog enigszins optimistisch was maar dat zijn optimisme geheel was vervlogen. In 2024 waren er nog maar 3 succesvolle nesten in ons land te vinden. In het kader van Wij en Wadvogels zijn er sinds 2019 38 juveniele vogels gezenderd. Tot op heden is nog geen enkele van deze vogels tot broeden gekomen. Nog erger, de meeste van deze vogels halen de eerste winter niet eens.

Het lijkt erop dat ze niet genoeg voedsel vinden om de eerste winter te overleven. Een beetje vreemd is wel dat ze met een goed gewicht het nest verlaten. Blijkbaar vinden de oudere vogels wel genoeg voedsel om hen een goede start te bezorgen. Waarom zichzelf dan niet? Wat hem betreft staat onze minuscuul kleine populatie op het punt van verdwijnen.

Wat heeft de Blauwe Kiekendief nodig om als broedvogel in Nederland behouden te blijven

Vogelbescherming heeft een [actieplan](#) gemaakt. Raymond Klaassen refereerde daar al aan tijdens zijn lezing. Hij had niet het idee dat daar al veel van terecht gekomen was. Tsjaja, dat ligt natuurlijk niet alleen aan Vogelbescherming. Was dat maar zo, dan waren we waarschijnlijk een stuk verder geweest. Belangrijke punten die hierin staan zijn:

- Het belangrijkste broedgebied, de Waddeneilanden, moet aantrekkelijker worden om te broeden door middel van een uitgebalanceerd mozaïek aan landschapjes.
- In landbouwgebieden door Nederland heen moeten reservaten van enkele tientallen hectares groot worden ingericht. Een beetje naar het voorbeeld van de hamsterreservaten. Ze moeten gericht zijn op het maximaal kunnen voorkomen van voornamelijk

Veldmuizen. Dit zal ook zijn weerslag hebben op de aantallen Grauwe Kiekendieven, Torenvalken en Veldleeuweriken.

- De grootste populatie buiten Rusland in Europa is te vinden in Frankrijk. Ook Finland heeft nog aardig wat broedparen, evenals Zweden, Spanje en het Verenigd Koninkrijk. Voor de rest van de landen gaat het om marginale populaties die overal afnemen.
- Mannetjes voorzien het vrouwtje, dat op het nest zit, van voedsel. Bijzonder is dat er regelmatig het verschijnsel polygynie optreedt. Dat betekent dat één mannetje meerdere vrouwtjes bevrucht en van voedsel voorziet. Dat gaat natuurlijk alleen maar goed als er voldoende voedsel is. Eerst zal hij het alpha-vrouwtje en de jongen die daarbij horen van voedsel voorzien, vervolgens komt het bèta-vrouwtje en de bijbehorende jongen aan de beurt en als laatste de gamma-vrouw. Slechts in topjaren kunnen bij dat laatste nest jongen opgroeien.
- Door een EU-regeling voor vrijwillige braaklegging ontstonden in de jaren negentig grassteppes in Groningen. Vooral vanaf het tweede jaar braak liggen ontstond er een situatie met een enorm voedselaanbod. Reigers, roofvogels en uilen profiteerden hiervan. Dit zorgde voor de eerste

Man Blauwe Kiekendief op de Gastelse Heide, 2 februari 2025 (Saskia Verberne).

broedgevallen in Groningen van Blauwe Kiekendieven. Helaas veranderde de regeling na 1993 in een éénjarige braaklegging. De veldmuizenpopulatie stortte in en daarmee ook de kansen voor de Blauwe Kiekendief.

In dit actieplan staan nog veel meer interessante feiten. Vooral over de Blauwe Kiekendief zelf. Echt interessant om door te lezen. Dat kan gelukkig door het plan te downloaden met [deze link](#). ■

